

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Ištvánka a soudců JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D., a JUDr. Pavla Simona ve věci žalobce **Ing. P. R.**, bytem v [redacted] zastoupeného Mgr. Filipem Kubrychtem, advokátem se sídlem v Praze 1, Panská 6, proti žalovaným: **1) České republice - Ministerstvu zdravotnictví**, se sídlem v Praze 2, Palackého náměstí 4, **2) Královohradeckému kraji**, se sídlem v Hradci Králové, Pivovarské náměstí 1245, o náhradu nemajetkové újmy, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 26 C 230/2010, o dovolání žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 4. 2012, č. j. 30 Co 602/2011-118, takto:

I. Dovolání se v části, v níž směřuje proti výroku I. rozsudku odvolacího soudu, **odmítá.**

II. Jinak se dovolání **zamítá.**

III. Žádný z účastníků **nemá právo** na náhradu nákladů dovolacího řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Odvolací soud potvrdil rozsudek soudu prvního stupně, jímž byla zamítnuta žaloba o 150.000,- Kč (výrok II.) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok III.). Ve výroku I. opravil rozsudek soudu prvního stupně jen co do správného označení druhého žalovaného.

Uvedené částky se žalobce po žalovaných domáhal z titulu přiměřeného zadostiučinění za nemajetkovou újmu vzniklou v důsledku tvrzeného nesprávného úředního postupu souvisejícího s postupem Oblastní nemocnice [redacted] která neumožnila žalobci nahlížet do zdravotnické dokumentace jeho otce. Soud prvního stupně uzavřel, že žalovaní nejsou pasivně věcně legitimovaní, neboť v daném případě nejde o nesprávný úřední postup, za který

by odpovídal stát nebo územně samosprávné celky. Pasivně věcně legitimovanou osobou, která měla porušit zákonné povinnosti, je Oblastní nemocnice [redacted] (dále též jen „nemocnice“).

Odvolací soud po zopakování části dokazování dospěl k závěru, že soud prvního stupně „zcela nevystihl důvod (skutkové odůvodnění) uplatňovaného nároku.“ Žalobce se nedomáhá zadostiučinění za tvrzený nesprávný úřední postup nemocnice spočívající v tom, že mu neumožnila nahlédnout do zdravotnické dokumentace jeho otce, ale za tvrzený postup žalované 1) spočívající v tom, že řádně nevyřídila jeho stížnost na žalovaného 2) a nezjedнала nápravu, resp. za tvrzený nesprávný postup žalovaného 2), že řádně nevyřídil jeho stížnost na uvedený postup nemocnice a že nezjednal nápravu. I přesto je rozsudek soudu prvního stupně věcně správný.

Právo na informace o zdravotním stavu včetně možnosti nahlížet do zdravotnické dokumentace je upraveno v § 67ba odst. 3 a 4 zákona č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu (zrušeného ke dni 1. 4. 2012 zákonem č. 372/2011 Sb. - poznámka Nejvyššího soudu). Podmínky a rozsah poskytování zdravotní péče v nestátních zdravotnických zařízeních upravuje zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních (taktéž zrušen ke dni 1. 4. 2012 zákonem č. 372/2011 Sb. - poznámka Nejvyššího soudu).

Z těchto předpisů (zejména pak § 8 odst. 1, § 13 odst. 3, § 14 a § 21a zákona č. 160/1992 Sb.) plyne, že Královehradecký kraj (jeho krajský úřad) ve vztahu k Oblastní nemocnici [redacted] vykonává státní moc v přenesené působnosti, a to v rozsahu stanoveném zákonem č. 160/1992 Sb. Tvrzené pochybení Krajského úřadu Královehradeckého kraje ve vztahu k nemocnici při výkonu této přenesené působnosti tak může být nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „OdpŠk“). Odpovědným subjektem je ale potom stát, za který jedná Ministerstvo zdravotnictví (§ 6 odst. 2 písm. b/ OdpŠk). Z toho je zřejmé, že žalovaný 2) není pasivně věcně legitimovaný (není odpovědným subjektem za tvrzený nesprávný úřední postup, jestliže při výkonu přenesené působnosti vyřizoval stížnost žalobce na nemocnici).

Ve vztahu k Oblastní nemocnici [redacted] je žalovaný 2) zakladatelem a dále je zakladatelem a jediným akcionářem [redacted] který je jediným akcionářem Oblastní nemocnice [redacted]. Činnost, popřípadě nečinnost žalovaného 2) jako zakladatele akciové společnosti, resp. jako jediného akcionáře, není výkonem veřejné moci ve smyslu § 19 OdpŠk.

Ve vztahu k oběma žalovaným nelze učinit ani závěr o jejich odpovědnosti podle § 13, resp. § 22 OdpŠk, neboť žalobcem tvrzený nesprávný postup není nesprávným úředním postupem. Stížnost žalobce na nemocnici byla vyřešena dopisem žalovaného 2) ze dne 16. 6. 2010, v němž bylo konstatováno právo žalobce na požadované informace o zdravotním stavu jeho otce. Tento dopis s právním výkladem byl zaslán ne vědomí jak nemocnici, tak [redacted] s. Stížnost žalobce na žalovaného 2) byla vyřešena dopisem ze dne 23. 8. 2010, v němž opět bylo konstatováno právo žalobce na požadované informace, a opět byl dopis zaslán žalovanému 2). Takový způsob vyřešení stížnosti žalobce, jakož i způsob nápravy nelze považovat za nesprávný úřední postup. Argumentuje-li žalobce různými kontrolními oprávněními, pak je třeba zdůraznit, že ze žádného právního předpisu nevyplývá povinnost zahájit konkrétní kontrolní řízení, resp. učinit nápravné opatření v případě, že nemocnice neumožnila konkrétní osobě nahlédnout do zdravotnické

dokumentace. Z pouhé zákonem zakotvené možnosti provádět kontrolu dodržování zákonů nelze učinit závěr o tom, že žalovaní pochybili, jestliže v tomto případě konkrétní kontrolu neprovedli.

Nad rámec uvedeného odvolací soud dodal, že žalobce netvrdil, a tím spíše neprokázal vznik nemajetkové újmy.

Proti tomuto rozsudku (mimo jeho výrok III.) podal žalobce dovolání, jehož přípustnost dovozuje ze zásadního právního významu napadeného rozhodnutí a jeho důvodnost spatřuje v nesprávném právním posouzení věci provedené soudem odvolacím a v zatížení řízení vadou, jež mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci samé. Z důvodu obsáhlosti dovolání, odvolací soud stručně rekapituluje stěžejní body dovolání.

Žalobce především nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že žalovaný 2) není pasivně věcně legitimovaný. Toto své přesvědčení opírá o názor, že v daném případě - při vyřizování stížnosti na postup nemocnice - vykonával žalovaný 2) samostatnou působnost ve smyslu § 14 odst. 3, § 57 odst. 1 a § 59 odst. 1 písm. i) zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů, nikoliv působnost přenesenou, kterak dovodil odvolací soud. Žalobce dále namítá, že v daném případě se jednalo o nesprávný úřední postup krajského úřadu Královehradeckého kraje, za který odpovídá právě tento kraj. Ke vzniku nemajetkové újmy navíc došlo nejen v důsledku nesprávného úředního postupu krajského úřadu, ale i v důsledku nečinnosti dalších orgánů žalovaného 2), zejména jeho rady.

Dovolatel též nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že činnost, popř. nečinnost žalovaného 2) jako zakladatele akciové společnosti, resp. jediného akcionáře, není výkonem veřejné moci ve smyslu § 19 OdpŠk. Královehradecký kraj totiž ve vztahu k Oblastní nemocnici [redacted] zajišťuje výkon samostatné a přenesené působnosti pro oblast zdravotnictví spočívající zejména ve výkonu kontrolní funkce. Vystupuje tedy vůči ní z vrchnostenské pozice, a tudíž vykonává veřejnou moc. Oblastní nemocnice [redacted] Královehradecký kraj zřídil za účelem zajištění zdravotních služeb, ochrany veřejného zdraví včetně prevence a další zdravotnické funkce. Královehradecký kraj je jediným akcionářem Oblastní nemocnice [redacted] a. s., a jediným akcionářem [redacted] a na jejich chod má zcela zásadní vliv. Zároveň má zastoupení v dozorčích radách těchto právnických osob.

Dovolatel též argumentuje, že Královehradecký kraj je podle § 2 písm. c) a § 3 odst. 1 zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole povinen prostřednictvím svých orgánů - rady a krajského úřadu - provádět kontrolu plnění povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů - tj. rovněž z § 67ba odst. 3 zákona č. 20/1966 Sb. - „u svých krajských zdravotnických zařízení“. Žalovaný 2) tak byl povinen na základě podnětu žalobce zahájit kontrolu dodržování zákona o zdraví lidu u Oblastní nemocnice [redacted] a uložit nápravná opatření. Nepostupoval-li tak žalovaný 2), dopustil se nesprávného úředního postupu.

Dovolatel také namítá, že žalovaná 1) je povinna na základě podnětu od fyzické či právnické osoby provádět kontrolu výkonu samostatné a přenesené působnosti územních samosprávných celků, a byla tak povinna na základě jeho podnětu provést kontrolu u žalovaného 2) na dodržování právních předpisů orgány žalovaného 2) při vyřizování jeho předchozí stížnosti (podnětu). Sama žalovaná 1) pak byla povinna provést kontrolu u Oblastní nemocnice [redacted] zaměřenou na dodržování obecně závazného předpisu § 67ba odst. 3 a 4 zákona č. 20/1966 Sb. a uložit nápravná opatření.

Konstatování práva žalobce na požadované informace o zdravotním stavu jeho otce a zaslání dopisu s tímto konstatováním žalobci a žalovanému 2), resp. zaslání dopisu

žalovanou 2) s obdobným obsahem žalobci, krajskému zdravotnickému zařízení a [REDAKCE] nelze považovat za nápravné opatření. Již z definice termínu nápravné opatření plyne, že se jedná o opatření, kterým se skutečně dosáhne nápravy protiprávního stavu. Orgány veřejné moci měly povinnost konat, provést kontrolu a uložit taková nápravná opatření, která by vedla k odstranění protiprávního stavu. Nic takového se však doposud nestalo.

Dovolatel též nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že netvrdil, a tím spíše neprokázal, vznik nemajetkové újmy. Újma měla spočívat v tom, že v důsledku nesprávného úředního postupu žalovaných nedošlo k odstranění protiprávního stavu, žalobci nebylo umožněno nahlížet do zdravotnické dokumentace jeho zemřelého otce. Dovolatel si tak nemohl ověřit, zda při léčbě jeho otce bylo postupováno lege artis, nemohl efektivně vykonávat posmrtnou ochranu osobnosti svého otce, ani prevenci ochrany svého zdraví a zdraví ostatních pokrevně příbuzných.

Odvolací soud se dle dovolatele výše uvedenými námitkami a argumenty nijak nezabýval, resp. je zcela ignoroval. Odvolacím soudem nebyla důsledně respektována zásada volného hodnocení důkazů a nezbytného logického uvažování. Odvolací soud též pominul právně významné skutečnosti uvedené dovolatelem.

Dovolatel též nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že jeho námitka týkající se nepřezkoumatelnosti rozsudku soudu prvního stupně je nedůvodná. Soud prvního stupně se vůbec nezabýval právní argumentací dovolatele, zcela ji ignoroval a neuvedl, proč neprovedl žalobcem navržené protichůdné důkazy. Odvolací soud pak v rozporu s § 219a odst. 1 o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně nezrušil a v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu a Ústavního soudu přijal rozhodnutí ve věci samé.

Dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení. Současně navrhl, aby dovolací soud odložil vykonatelnost napadeného rozsudku.

Nejvyšší soud jakožto soud dovolací při projednání dovolání a rozhodnutí o něm postupoval podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném do 31. 12. 2012 (viz přechodné ustanovení čl. II, bod 7, zákona č. 404/2012 Sb.) - dále jen „o. s. ř.“, jakož i se zřetelem k nálezům Ústavního soudu ze dne 28. 2. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, a ze dne 6. 3. 2012, sp. zn. IV. ÚS 1572/11, dostupným na internetových stránkách Ústavního soudu, <http://nalus.usoud.cz>.

Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, zastoupenou advokátem.

Dovolání proti výroku I., v němž odvolací soud opravil označení druhého žalovaného, není přípustné, neboť tímto výrokem nebylo rozhodnuto ve věci samé (§ 237 o. s. ř.), ani se nejedná o žádné takové rozhodnutí odvolacího soudu, proti němuž směřující dovolání by bylo přípustné podle § 238, § 238a či § 239 o. s. ř. Dovolací soud proto dovolání v tomto rozsahu odmítl.

Dovolání proti výroku II. napadeného rozsudku odvolacího soudu by mohlo být shledáno přípustným jen tehdy, jestliže by dovolací soud dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí odvolacího soudu je po právní stránce ve věci samé zásadně významné (§ 237 odst. 1 písm. c/ o. s. ř.).

Podle § 237 odst. 3 o. s. ř. má rozhodnutí odvolacího soudu po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem

vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 se nepřihlíží.

Dovolací soud dospěl k závěru, že dovolání je přípustné pro řešení právní otázky, kterou se ve své rozhodovací činnosti dosud nezabýval, tj. zda lze považovat za nesprávný úřední postup případnou nečinnost nebo nedostatečnou činnost orgánů veřejné moci v souvislosti s odmítnutím žádosti o nahlédnutí do zdravotnické dokumentace ze strany zdravotnického zařízení. Konkrétně se jedná o otázku, zda se krajský úřad, případně Ministerstvo zdravotnictví, dopustí nesprávného úředního postupu, reaguje-li na podnět proti postupu nestátního zdravotnického zařízení jen tak, že stěžovateli a tomuto zdravotnickému zařízení zašle dopis obsahující právní názor na danou problematiku.

Dovolací soud nejprve zkoumal, zda řízení před oběma soudy nebylo postiženo vadami uvedenými v § 229 odst. 1, odst. 2 písm. a), b) a odst. 3 o. s. ř., jakož i jinými vadami řízení, které by mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 242 odst. 3 o. s. ř.). V tomto ohledu dovolatel jednak poukazoval na nelogický postup soudu v případě hodnocení důkazů a dále nesouhlasil se závěrem soudu prvního stupně o přezkoumatelnosti rozsudku soudu prvního stupně. Co se týče první námitky, dovolatel neuvedl, v čem konkrétně spatřuje nelogický postup odvolacího soudu při hodnocení důkazů, a které skutečnosti dovolatelem tvrzené odvolací soud při svém rozhodování pominul. Dovolací soud je naopak toho názoru, že odvolací soud postupoval zcela v souladu s § 132 o. s. ř. a že zohlednil vše relevantní, co vyšlo v řízení najevo.

Dovolatel dále neuvádí, v čem měla spočívat nepřezkoumatelnost rozsudku soudu prvního stupně. Stručnost rozsudku soudu prvního stupně pramenila z posouzení zjištěných skutkových okolností a z nich vyplývajícího právního názoru soudu prvního stupně, že žádný ze žalovaných není v tomto případě pasivně věcně legitimovaný. K tomu se odvolací soud vyjádřil v dovoláním napadeném rozsudku s tím, že uvedený názor soudu prvního stupně nepovažoval za přílehlavý, avšak důvody, pro které soud prvního stupně žalobu zamítl, byly z odůvodnění jeho rozsudku zcela zřejmé.

Dovolací soud tedy neshledal, že by dosavadní řízení bylo zatíženo některou z výše popsaných procesních vad, a proto se dále zabýval právním posouzením věci samé.

Dovolatel především nesouhlasí s názorem odvolacího soudu, že žalovaný 2) není pasivně věcně legitimovaný. Argumenty dovolatele zde spočívají v podstatě v tom, že žalovaný 2) jako vyšší územně samosprávný celek nepostupoval při výkonu přenesené působnosti, ale (i) při výkonu působnosti samostatně.

Dovolací soud se ovšem ztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že kontrolní pravomoci krajských úřadů ve vztahu k nestátním zdravotnickým zařízením jsou výkonem přenesené působnosti. Ustanovení § 29 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, ve znění pozdějších předpisů stanoví, že „orgány kraje vykonávají na svém území přenesenou působnost ve věcech, které stanoví zákon.“

Podmínky a rozsah poskytování zdravotní péče v nestátních zdravotnických zařízeních (kterým je i Oblastní nemocnice [redacted] a podmínky provozování těchto zařízení upravuje zákon č. 160/1992 Sb., o zdravotní péči v nestátních zdravotnických zařízeních (viz jeho § 1). Přitom § 21a tohoto zákona ve znění novely provedené zákonem č. 320/2002 Sb. s účinností od 1. 1. 2003, stanoví, že „působnosti stanovené krajskému úřadu podle tohoto zákona jsou výkonem přenesené působnosti.“ Jedná se tedy o zákon zvláštní ve vztahu k zákonu č. 129/2000 Sb., jak to ostatně předvídá citovaný § 29 odst. 1 tohoto zákona.

Jinými slovy, zákon č. 160/1992 Sb. stanoví mimo jiné podmínky provozování nestátního zdravotnického zařízení a povinnosti, které má takové zařízení plnit. Mezi ně náleží také povinnosti vyplývající ze zákona o zdraví lidu, tedy ze zákona č. 20/1966 Sb., tedy i povinnost umožnit nahlížení do zdravotnické dokumentace či pořizovat z ní výpisy či opisy, a to za splnění zákonem stanovených podmínek (§ 67b a násl. zákona č. 20/1966 Sb.).

Jestliže nestátní zdravotnické zařízení tyto povinnosti neplní, může orgán příslušný k registraci nestátního zdravotnického zařízení (tedy příslušný krajský úřad) registraci zrušit (§ 13 odst. 3) nebo může provozovateli nestátního zdravotnického zařízení uložit pokutu (§ 14 odst. 1 citovaného zákona) - viz níže.

Jak již ale bylo řečeno, jedná se o výkon přenesené působnosti ve smyslu § 21a citovaného zákona. Proto v daném případě nese odpovědnost za výkon přenesené působnosti (která je výkonem státní moci přenesené na orgán územně samosprávného celku) stát (§ 3 písm. c/ OdpŠk). Dovolací soud je ostatně toho názoru, že určitou činnost nemůže vyšší územně samosprávný celek vykonávat zároveň v přenesené a zároveň v samostatné působnosti, jak vyplývá z § 14 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb.: „Do samostatné působnosti kraje patří záležitosti, které jsou v zájmu kraje a občanů kraje, pokud nejde o přenesenou působnost“. Týž závěr by se vztahoval i na případ, kdy by orgán kraje (ne)vykonával kontrolní činnost podle zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů (§ 2 písm. c/ tohoto zákona: „[S]tátní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají místní orgány státní správy a orgány územní samosprávy, pokud vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními zákony).

Zmiňuje-li dovolatel další možné úkony orgánů žalovaného 2) vůči Oblastní nemocnici [REDAKCE], konkrétně pak např. postup podle § 59 odst. 1 písm. e), i) či j) zákona č. 129/2000 Sb., je třeba upozornit na to, že tyto kroky sice spadají do samostatné působnosti kraje, nejsou však výkonem veřejné moci (kterak požaduje § 1 odst. 2 OdpŠk); nejedná se o autoritativní rozhodování o právech či povinnostech subjektů, ať už přímo, nebo zprostředkovaně (viz v podrobnostech např. náleží Ústavního soudu ze dne 25. 11. 1993, sp. zn. I. ÚS 191/92, dostupný též na internetových stránkách <http://nalus.usoud.cz>).

Je možno hovořit o úkonech kraje v oblasti veřejné správy ve smyslu činnosti vnitřně řídicího charakteru, kterým kraj jakožto územně samosprávný celek směřuje k dosažení cílů, které si stanovil pro určitou oblast, aniž by se ovšem jednalo o výkon samosprávných pravomocí ve smyslu výkonu veřejné moci (k tomu srovnej Průcha, P. Správní právo. Obecná část. 6. doplněné a aktualizované vydání. Masarykova univerzita a nakladatelství Doplněk: Brno, 2004, str. 46 a násl., zejm str. 64 a 65). V tomto ohledu by bylo možné vytknout žalovanému 2) liknavost při nápravě pochybení jím spravovaného zdravotnického zařízení, které slouží k zabezpečení veřejného zájmu. Takové jednání se jistě příčí pravidlům řádného hospodaření a principům dobré správy veřejných záležitostí, je nicméně třeba znovu zopakovat, že se nejedná o výkon veřejné moci ve smyslu § 1 odst. 2 OdpŠk.

Lze tedy shrnout, že v oblasti zákonem č. 160/1992 Sb. stanovené kontrolní působnosti orgánů kraje (krajského úřadu) vůči nestátním zdravotnickým organizacím jednájí orgány kraje (krajské úřady) v přenesené působnosti. V dalších dovolatelem zmíněných případech možných úkonů orgánů kraje se nejedná o výkon veřejné moci. Z tohoto důvodu není žalovaný 2) v daném případě pasivně věcně legitimovaný, neboť nejednal při výkonu veřejné moci svěřené mu zákonem v rámci samostatné působnosti.

Zbývá tedy odpovědět na otázku, zda v daném případě ze strany žalované 1) či ze strany Krajského úřadu Královhradeckého kraje (dále též jen „krajský úřad“) při výkonu

přenesené působnosti došlo k nesprávnému úřednímu postupu ve smyslu § 13 odst. 1 OdpŠk. Dovolatel spatřuje nesprávnost úředního postupu v tom, že orgány veřejné moci měly povinnost provést kontrolu Oblastní nemocnice [REDAKCE] a uložit taková nápravná opatření, která by vedla k odstranění protiprávního stavu (roz. zpřístupnit dovolateli zdravotní dokumentaci jeho otce).

Dovolací soud dospěl k závěru, že k nesprávnému úřednímu postupu v daném případě nedošlo.

To, zda měl krajský úřad provést na základě podnětu žalobce (nejednalo se o stížnost ve smyslu § 175 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu) kontrolu v Oblastní nemocnici [REDAKCE] a. s., a případně přijmout nápravná opatření, lze posuzovat v intencích zákona č. 160/1992 Sb., případně zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

Provedení kontroly v nemocnici krajským úřadem by ovšem podle názoru dovolacího soudu nepřineslo žádná nová zjištění, neboť žalobce netvrdil systematické porušování povinností ze strany nemocnice a již z podnětu žalobce měl krajský úřad zjištěno, že nemocnice odepřela žalobci přístup ke zdravotnické dokumentaci jeho otce. Otázkou tedy zůstává, zda byl krajský úřad (případně Ministerstvo zdravotnictví) při zjištění této skutečnosti povinen přijmout nápravná opatření a zda nedostatek takového postupu je nesprávným úředním postupem.

Krajský úřad jako orgán veřejné moci může uplatňovat státní (veřejnou) moc jen v případech a mezích stanovených zákonem, a to způsobem, který zákon stanoví (čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod). V tomto ohledu pak § 13 odst. 1 písm. a) zákona č. 160/1992 Sb. stanoví, že orgán příslušný k registraci nestátního zdravotnického zařízení (v daném případě tedy krajský úřad) „zruší registraci, jestliže provozovatel nestátního zařízení pozbyl osvědčení nebo souhlas nebo způsobilost k výkonu zdravotnického povolání podle zvláštních právních předpisů nebo povolení; registraci zruší i při závažném nebo opakovaném porušení hygienických a protiepidemických zásad na provoz zdravotnických zařízení, zjištěném orgánem ochrany veřejného zdraví.“

Týž zákon v § 13 odst. 3 stanoví, že „orgán příslušný k registraci může registraci zrušit, jestliže provozovatel porušuje podmínky nebo povinnosti vyplývající z rozhodnutí o registraci, z tohoto zákona, ze zákona o péči o zdraví lidu, zákona o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, popřípadě požaduje v rozporu s obecně závaznými právními předpisy finanční úhradu za zdravotní péči nebo za přijetí pacienta do péče.“

Konečně § 14 odst. 1 citovaného zákona stanoví, že „orgán příslušný k registraci může provozovateli uložit pokutu za porušení povinnosti vyplývající z tohoto zákona, s výjimkou povinnosti podle § 13 odst. 2, ze zákona o péči o zdraví lidu, ze zákona o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky a dále v případě, že provozovatel požaduje v rozporu s obecně závaznými právními předpisy finanční úhradu za zdravotní péči nebo za přijetí pacienta do péče. V odstavci druhém se dodává, že „pokutu lze uložit do tří měsíců ode dne, kdy se orgán příslušný k registraci dověděl o porušení povinnosti, která opravňuje k uložení pokuty, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy ji provozovatel nestátního zařízení porušil.“

Z citovaných ustanovení vyplývá, že v daném případě v úvahu nepřicházelo opatření spočívající ve zrušení registrace ve smyslu § 13 odst. 1., neboť postup orgánu příslušného k registraci podle § 13 odst. 3 je jednak na jeho úvaze (srovnej „zruší“ v odstavci 1 a „může zrušit“ v odstavci 3) a jednak je možné k takovému opatření přistoupit, dopouští-li se zdravotnické zařízení porušování povinností opakovaně („porušuje“).

Obdobný závěr platí i ve vztahu k možnosti uložení pokuty podle § 14 odst. 1, neboť i v tomto případě závisí přijetí rozhodnutí o uložení pokuty na úvaze správního orgánu (krajského úřadu).

Navíc je třeba upozornit, že i kdyby krajský úřad přijal některá z výše uvedených opatření, nevedlo by to ještě přímo k vynucení práva dovolatele na přístup do zdravotnické dokumentace jeho otce. Aby bylo možné považovat postup krajského za nesprávný ve vztahu k dovolateli, jakožto osobě, která se cítí být poškozena tím, že krajský úřad neochránil její práva, musel by krajský úřad mít k dispozici taková opatření, která by vedla k přímému vynucení splnění povinnosti ze strany zdravotnického zařízení, tj. takové nástroje, které by byly s to dovolateli ochranu přímo poskytnout. Takto ale kontrolní a sankční mechanismy, které zákon svěřuje do pravomoci krajského úřadu, koncipovány nejsou, neboť primárně směřují k ochraně veřejného zájmu, nikoliv k prosazení individuálních práv a oprávněných zájmů jednotlivce. Jinými slovy řečeno, žalobce nemá právní nárok na to, aby krajský úřad na základě jeho podnětu provedl u zdravotnického zařízení kontrolu a na jejím základě případně uložil pokutu či přijal jiná sankční opatření. Naopak žalobce má právo domáhat se splnění povinnosti ze strany zdravotnického zařízení soudní cestou, v kterémžto případě již nárok na konání soudu (případně další justičních orgánů) dán je (čl. 4 Ústavy České republiky, čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Neplní-li zdravotnické zařízení tuto zákonem uloženou povinnost dobrovolně, lze se jejího splnění domoci v rámci výkonu soudního rozhodnutí ukládajícího povinnost zdravotnickému zařízení zpřístupnit zdravotnickou dokumentaci.

Z výše vyložených důvodů dospěl dovolací soud k závěru, že v postupu Krajského úřadu Královehradeckého kraje a Ministerstva zdravotnictví nelze spatřovat nesprávný úřední postup ve smyslu § 13 odst. 1 OdpŠk. Proto není naplněn jeden ze základních předpokladů odpovědnosti žalované 1) za nemajetkovou újmu. Z tohoto důvodu nebylo ani zapotřebí zabývat se tím, zda taková újma dovolateli skutečně vznikla.

Rozsudek odvolacího soudu je tedy správný, a dovolání žalobce není důvodné. Proto dovolací soud postupoval podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. a dovolání zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1, § 151 odst. 1 části věty před středníkem a § 142 odst. 1 o. s. ř. Žalobce, jehož dovolání bylo částečně zamítnuto a částečně odmítnuto, nemá na náhradu nákladů dovolacího řízení právo a žalované v tomto řízení žádné účelně vynaložené náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. září 2013

JUDr. František I š t v á n e k , v . r .
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Helena Lovíšková